

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu Ing. Viery Peterkovej, PhD

na tému: Východiská a koncepcie environmentálnej výchovy v školskom prostredí

Práca je podaná vo študijnom odbore 1.1.10. odborová didaktika. Posudok som vypracoval v zmysle Vyhlášky MŠ SR 6/2005 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov docent a profesor.

Habilitačná práca bola predložená v textovej podobe na 153 stranach + prílohy.

Propedeutika

Enviro výchova už len hodnotí následky krízových stavov prírode a v spoločnosti. Príčiny skúmajú najmä prírodné vedy. Riešenie má dve podoby technické a duchovná. Práve zmena postojov, myšlienok, postojov je úlohou učiteľov. Aké sú možnosti využitia poznatkov pre zmenu vedomia. Túto úlohu si dala autorka, ktorá ponúka niektoré riešenie edukačno didaktickej rovine. Kde začať? V predprimárnom, primárnom vzdelávaní. Je ešte možné na vysokých školách vychovávať? Autorka charakterizuje životné prostredie, problém vzťahu človeka k prírode a popisuje enviro krízu v globálnom meradle. V kapitole hodnota príroda pre človeka by som očakával aj definíciu, čo je príroda. Táto definícia sa stráca pri komunikácii so študentmi na univerzitách. Preto aj na Slovensku máme „unikátny“ zákon o ochrane prírody a krajiny. Tento duálny pohľad ja často alibistický. Preto vyvstáva otázka čo je príroda a čo je krajina?

Stále sa nemení pozícia TURu, ktorý ako všeliak má zachrániť civilizáciu. Môže autorka posúdiť Trvalo udržateľný rozvoj, či zmenil postoje v lokálnom našej spoločnosti prostredí? Často spomína habilitantka úlohu učiteľa, jeho prínos ku enviro výchove. Sme dostatočne pripravení vychovávať, alebo len popisovať zmeny? Do enviro výchovy zasahujú všetci, ktorí chcú byť „zelení“ a preto máme toľko eko-hier, eko-výrobkov a pod. Kto teda má zodpovednosť a silu v edukácii pre výchovu detí a študentov?

V úvodnej propedeutike mi chýba zmienka o biofilných (nie biocentrizme) základoch postojov človeka ku hodnotám života.

Môže autorka naznačiť aj najnovšie ukazovatele, ktoré boli dohodnuté pri otázkach zmene klímy (Paríž 2016)?

Autorka podrobne popisuje stav v rôznych stupňoch vzdelávania na našich školách. Končí však pri mimoškolskej enviro výchove. Chýba mi tam výchova na vysokých školách.

Ciele výskumných úloh

Na s. 80 už autorka predkladá analýzy postojov získaných na základe vlastných výskumných postupov. Boli jasne definované ciele, ktoré boli spracované v dotazníkoch na školách v meste Trnava. Výsledkom boli pozitívne hodnotenia školskej reformy z roku 2008. Všetky zistenie boli pozitívnejšie u dievčat. Prečo?

Postoje ku enviro problematike sa zhoršujú so stúpajúcim vekom. Teda v ktorom veku je ideálne pôsobiť edukačne na osobnosť človeka?

Dosiahnuté výsledky

Dosiahnuté výsledky z výskumných projektov môžeme vyhodnotiť a poskytnúť pre prípravu novej školskej reformy. Je tu priestor na tieto aktivity od učiteľa ku reformátorom?

Autorka hodnotí aj prínos programu Zelená škola, Modrá škola. Tieto alternatívne programy majú svoj význam tam kde sa právne aplikujú do edukačného procesu. Boli sledované aj nepozitívne odozvy na tieto programy? Alebo je to všetko v najlepšom poriadku s enviro výchovou.

Autorka sleduje aj postoje učiteľov. Tieto rozdelila do oblastí exkurzie, ochrana prírody, enviro vzdelávanie. Tu by som očakával aj výskum u vidieckych a mestských škôl. Podobne aj postoje mladých učiteľov (do 30 rokov) a staršej generácie (30-50 rokov).

V Závere (Súhrne) autorka sumarizuje výsledky vlastných informácií s literárnymi údajmi. Táto kapitola pravdepodobne nahradza kapitolu Diskusia, by nemala chýbať ani v postupových prácach denných študentov vysokých škôl.

Formálne zhodnotenie práce

Práce je písaná logicky bez gramatických chýb. Jasne popisuje získané údaje a predkladá aj riešenia. Mám však výhrady voči citáciám autorov, ktorí nepôsobia na školách. Sú viac-menej teoretické diskusie o tom čo je možné, čo by sa malo, ako to treba, čo nám chýba (financie). To sú nepodstatné pomôcky pre denných učiteľov v praxi, ktorí často improvizujú, ale vedia ako.

Záverečné zhodnotenie

Na základe predloženej habilitačnej práce je možné posúdiť odbornú zdatnosť, znalosť problematiky ako aj pedagogicko-didaktickú erudíciu autorky. Autorka správe formuluje závery a posudzuje vlastné výsledky s inými autormi.

V zozname literatúry autorka použila veľký súbor prác, čo dáva predpoklady k vyčerpávajúcemu vedeckému a odbornému zhodnotenie danej problematiky. Autorka je publikáne činná v oblasti enviro problematiky.

Na základe posúdenie predloženej práce, analýzy získaných údajov, **doporučujem** predloženú habilitačnú prácu k obhajobe vo študijnom odbore 1.1.10. odborová didaktika.

V Bratislave 2.2.2017

Prof. RNDr. Oto Majzlan, PhD.

Univerzita Komenského, Pedagogická fakulta, Ústav pedagogických vied a štúdií

Šoltésova 4, 813 34 Bratislava

e.mail: oto.majzlan@fedu.uniba.sk